

ΠΟΤΕ ΕΓΕΝΝΗΘΗ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ;

25 106
1927

ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
Κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΓΡΑΦΕΝ ΕΙΔΙΚΩΣ ΔΙΑ ΤΗΝ "ΠΡΟΪΑΝ"

Ἀνεκάθεν τὸ ζήτημα περὶ τοῦ ἔτους καὶ τῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ προεκάλεσε διαφοροὺς συζητήσεις, διότι τὰ Εὐαγγέλια, ἐκθέτοντά κατὰ τὸ μέγιστον γεγονός τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Σωτῆρος, δὲν παρέσχον σαφεῖς χρονολογικὰς ἐνδείξεις περὶ τοῦ ἔτους, καθ' ὃ τὸ γεγονός τοῦτο συνέβη. περὶ δὲ τῆς ἡμέρας αὐτοῦ ἐντελὴς οὐκ ἔστι πᾶσι.

Προκειμένου περὶ τοῦ ἔτους, εἶνε γνωστόν ὅτι ὁ πρῶτος θελήσας νὰ καθορίσῃ αὐτό, δυτικὸς μοναχὸς Διονύσιος, ὁ Μικρὸς λεγόμενος, (κατὰ τὸν ΣΤ' αἰῶνα), ἐστηρίχθη ἐπὶ ἐσφαλμένων ὑπολογισμῶν καὶ ἐνόμισεν ὅτι τὸ 754 ἀπὸ κτίσεως τῆς Ρώμης, εἶνε τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς διηγεῖται (3,1.15) ὅτι ὁ Ἰησοῦς βαπτισθεὶς ἐν Ἰορδάνῃ κατὰ τὸ 15ον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Αυτοκράτορος τῆς Ρώμης Τιβερίου ἦν «ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα», τὰς χρονολογικὰς δὲ ταύτας ἐνδείξεις παρεξήγησεν ὁ Διονύσιος. Ἡ ἔκφρασις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ «ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα» δὲν ἀποτελεῖ θετικὸν χρονολογικὸν καθορισμὸν. Εἶνε ἀόριστος Ἄλ-

λίω, ἀλλὰ σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου μεταγενέστεροι χριστιανοὶ ἐλησμόνησαν τὴν ἡμερομηνίαν. Ὅθεν διαφοροὶ ἐκράτησαν γνώμαι περὶ αὐτῆς. Περὶ τὰ μέσσα τοῦ Γ' αἰῶνος Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, παρέχων τὴν πρώτην περὶ τοῦ ζητήματός τούτου εἶδησιν, ἐν σχέσει καὶ πρὸς τὴν ἐορτὴν τῶν Χριστουγέννων, ἐσημείωσεν: «Εἰς αὐτοὺς περικειμένον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν οὐ μόνον τὸ ἔτος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡμέραν προτιθέντες, ἦν φασιν ἔτους

Ἀυγούστου ἐν πέμπτῃ Παχῶν καὶ εἰκάδι, οἱ δὲ ἀπὸ Βασιλείδου τε τοῦ βαπτίσματος αὐτοῦ τὴν ἡμέραν ἐορτάζουσι, προδιανυκτερευόντες ἀναγνώσει φασὶ δὲ εἶνε τὸ πεντεκαίδεκατον ἔτος Τιβερίου Καίσαρος τὴν πεντεκαδεκάτην τοῦ Τυβὶ μηνός· τινὲς δὲ αὐτὴν ἐορτάζουσιν ἐνδεκάτην τοῦ αὐτοῦ μηνός». Ἐκ τοῦ χωρίου τούτου καταφαίνεται ὅτι ὡς πρὸς τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἐκράτουν δύο γνώμαι, τὴν μὲν ἐν παρεδέχοντο ὅτι ἐγεννήθη τὸ ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Αυγούστου, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Τιβερίου τὸν μῆνα καὶ τὴν ἡμέραν ἐκράτουν, ὧν τὴν δευτέραν ἐστήριζον οἱ «Γνωστικοὶ» ἐορτάζοντες κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Χριστουγέννων.

ὅπου ἐγεννήθη

ὁ Ἰησοῦς Χριστός

Τοῦ Μ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν

Ἡ τελετὴ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ εἶναι μίαν ἀπὸ τὰς μεγαλοπρεπεστάτας καὶ πλέον συγκινητικὰς ἑορτάς τῶν Ἁγίων Τόπων.

Ἀπὸ τῆς παραμομφῆς τῶν Χριστουγέννων ὁ Πατριάρχης ἀναχωρεῖ μετὰ πολλῆς ἐπισημότητος ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ διὰ τὴν Βηθλεὲμ. Τὸν συνοδεοῦσιν εἰς τὸ ταξίδιον αὐτὸ ὅλοι οἱ ἀνώτεροι βαθμοῦχοι τοῦ Ἱερατείου καὶ μίαν ἴλη ἱππικῆς τῆς κρατούσης ἑκάστοτε τῶν Ἁγίων Τόπων Δυνάμεως, τιμῆς ἔνεκεν.

Εἰς ἀπόστασιν πεντακοσίων περίπου μέτρων ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς Βηθλεὲμ, ὅστις εἶναι κτισμένος ἐπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ ἱεροῦ σπηλαίου τῆς γεννήσεως, κατέρχεται ἡ πατριαρχικὴ συνοδεία τῶν ἀμαξῶν ἢ αὐτοκινήτων καὶ τὴν δεξιότατον ὁ πατριαρχικὸς ἐπίτροπος Βηθλεὲμ—σήμερον εἶναι ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἰορδάνου—ὁ ὁποῖος ἐξέρχεται τῆς Βηθλεὲμ ἐν τελετουργικῇ ἀμφίεσει καὶ μετὰ πλήθους πιστῶν εἰς προὔπαντην τοῦ Πατριάρχου. Ἐκεῖθεν ἡ πομπὴ ἀναχωρεῖ πρὸς τὸν ναόν, ὅπου ἀρχίζουν ψαλλομεναὶ αἱ «ᾠραι» καὶ ὁ Μέγας Ἑσπερινός.

Ἡ ἀκολουθία αὕτη διαρκεῖ περὶ τὰς τέσσαρας ὥρας.

Κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἀρχίζει ὑπὸ τοῦ χαρμῶσους ἤχους τῶν κωδῶνων ἡ ἀκολουθία τοῦ ὄρθρου. Τοῦτον ἐπακολουθεῖ ἀκόσμος τῶν πιστῶν, ἡγουμένων τοῦ Πατριάρχου καὶ ἐπιτελεσιουργῶν του, εἰς τὸ σπήλαιον τῆς γεννήσεως τῶν ἡχῶν τοῦ τροπαρίου «Δεῦτε ἰδοὺν τοῦτο, τοῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός». Ἡ στιγμὴ αὕτη εἶναι ἐξαιρετικῶς συγκινητικὴ, διότι εὐθὺς ἀμέσως ὁ κόσμος τῶν πιστῶν κατέρχεται εἰς τὸ σπήλαιον εἰσερχόμενος ὁπισθεν τοῦ Πατριάρχου διὰ τῆς ἀνατολικῆς εἰσοδοῦ τοῦ σπηλαίου σημειοῦται ὁ ἀστὴρ τῆς γεννήσεως, σημεῖον μὲν δι' ἀστέρος, μετὰ κτηνῆς ἐπιγραφῆν. Μετὰ τοὺς Οὐκλινοὺς τῶν τροπαρίων, ἡ ἐπιπροκλήνημα τοῦ ἀστέρος καὶ τῆς ἐναντι αὐτοῦ κειμένης ἀναμνηστικῆς φάτης μετ' αὐτῶν ἀκολουθοῦμενος ὑπὸ τοῦ Ἱερατείου καὶ τῶν πιστῶν, ἐξέρχεται τοῦ σπηλαίου ἀπὸ τὸ ἀνοίγμα τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς καὶ συνεχίζει τὴν λειτουργίαν, καθ' ἣν φέρονται εἰδικὰ τροπάρια ὕμνητικά τοῦ τόπου τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτήρος.

Μετὰ τὴν θρησκευτικὴν τελετὴν ἐπακολουθεῖ δεξιῶσις εἰς τὴν Βηθλεὲμ, καθ' ἣν ὁ Πατριάρχης δέχεται τὰς ἀρχάς, τοὺς προσκυνητὰς καὶ τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως, οἱ ὅποιοι μεταβαίνουν καὶ τοῦ ὑποβάλλουν τὰ σέβη των.

Ὁ ναὸς τῆς Βηθλεὲμ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀρχαιότατος—λέγεται ὅτι ἐκτίσθη τὸ πρῶτον ὑπ' αὐτῆς τῆς μητρὸς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου Ἀγίας Ἑλένης—ἔχει μακρὰν καὶ πολυτάραχον ἱστορίαν.

Διὰ τὴν κατοχὴν τούτου ὡς καὶ τοῦ σπηλαίου τῆς γεννήσεως ἐπῆλθον κατὰ καιροὺς σφοδραὶ ἐριδες μεταξὺ Ἑλληνορθοδόξων καὶ Λατίνων, ἐπὶ τέλος δὲ ἐπῆλθεν ἡ ποθητὴ συμφιλίωσις διὰ τῆς παραχωρήσεως τοῦ τόπου τῆς γεννήσεως εἰς τοὺς Ἑλληνορθοδόξους καὶ τοῦ τόπου τῆς φάτης εἰς τοὺς Λατίνους. Γύρω δὲ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀναπόδραστον γεινιάσιον ἀναφέρονται μύρια ὅσα λεπτεπίλεπτα ζητήματα κατὰ καιροὺς. Τὰ ζητήματα ταῦτα ἐνῶ εἶναι μικρὰ φαινομενικῶς, εἶναι δυνατόν νὰ προκαλέσουν ἀνυπολόγιστον ἐκτάσεως συνεπείας.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι μίαν νύκτα οἱ Λατίνοι μοναχοὶ ἀφήρσαν τὸν ἀστέρα καὶ ἐνέπηξαν εἰς τὸ ἔδαφος ἕτερον μετὰ λατινικὴν ἐπιγραφὴν. Ἐπικολούθησαν συρράξεις μεταξὺ τῶν δύο μεριδῶν καὶ ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὰς ἐπιπλοκάς μετὰ τὰς Μεγάλαις Δυνάμεις, γνωστοῦ ὄντος ὅτι τοὺς μὲν Λατίνους ὤπισθέραιεν ἡ Γαλλία, τοὺς δὲ Ὀρθοδόξους ἡ Ρωσσία, διέταξε τὸ «στάτους κρό», ἤτοι νὰ παραμεινῇ ἡ κατάστασις ὡς εἶχε τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Καὶ οὕτως παρέμεινεν ὁ ἀστὴρ μετὰ λατινὸγλωσσῶν ἐπιγραφῶν.

Σήμερον εὐτυχῶς δὲν ὑφίστανται τοιοῦτοι κίνδυνοι. Τὸ καθεστὼς τῶν Ἁγίων Τόπων φρουρεῖται ὑπὸ τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας καὶ δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς πλέον φόβος νὰ παρασαλευθῇ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ